

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/37/2017
Identifikačné číslo spisu:	5313010232
Dátum vydania rozhodnutia:	10.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5313010232.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. na neverejnom zasadnutí konanom dňa 10. októbra 2017 v Bratislave v trestnej veci obvineného L. V., pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. a zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 27. septembra 2016, sp. zn. 1To/59/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného L. V. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2016, sp. zn. 3T/67/2013, bol obvinený L. V. uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

od blížšie nezisteného dňa a mesiaca roku 2008 do blížšie nezisteného dňa a mesiaca október 2012 s výnimkou obdobia, keď bol vo výkone väzby v Rakúsku od 05.04.2012 do 04.05.2012 a ďalej vo výkone väzby na území Slovenskej republiky v dobe od 06.05.2012 do 21.08.2012 v inej trestnej veci, v mieste trvalého bydliska, v rodinnom dome č. XXXX v I. - Y., okr. I., v tom čase jeho družke G. V. opakovane vulgárne nadával do kuriev, tieto nadávky prerástli do fyzického napádania, opakovane ju fackal, udieral päšťou, škrtil, kopal do tela, najmenej 10x opakovane v nočných hodinách zobudil G. V., triasol s ňou, nadával jej vulgárne do kuriev, pričom z celého konania obvineného mala poškodená strach o svoj život a zdravie, zakazoval jej návštevu príbuzných, udieral ju, kopal, vytrhal jej vlasy, škrtil ju, kričal na ňu, aby skapala, povedal jej, že ju utopí, hovoril jej, že je debil, hlúpa, a v takomto konaní obvinený pokračoval aj po narodení maloletého syna F. XX.XX.XXXX, pričom ju obvinený fyzicky napádal aj počas tehotenstva,

od blížšie nezisteného dňa a mesiaca roku 2010 do blížšie nezisteného dňa mesiaca november 2012 s výnimkou obdobia, keď bol vo výkone väzby v Rakúsku od 05.04.2012 do 04.05.2012 a ďalej vo výkone väzby na území Slovenskej republiky v dobe od 06.05.2012 do 21.08.2012 v inej trestnej veci,

nútil družku G. V. prevažne v spálni rodinného domu v I. - Y. XXXX, okr. I., v G., v aute a na bližšie nezistených miestach opakovane k orálnemu styku, keď odmietla, tak ju chytil za vlasy, vyhrážal sa jej, že keď mu to neurobí, tak ju zabije, čo s odstupom času robila z povinnosti, aby sa vyhla z jeho strany agresívnemu správaniu.

Prvostupňový súd obvinenému uložil podľa § 208 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmenečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky s probačným dohľadom.

Podľa § 51 ods. 3 písm. f) Tr. zák. obvinenému uložil obmedzenie spočívajúce v zákaze kontaktu s poškodenou G. V., nar. XX.XX.XXXX, v akejkoľvek forme, vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby, alebo inými obdobnými prostriedkami.

Podľa § 51 ods. 4 písm. i) Tr. zák. obvinenému uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve.

Krajský súd v Trenčíne rozhodujúc o odvolaní prokurátora a obvineného proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa rozsudkom z 27. septembra 2016, sp. zn. 1To/59/2016, podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Čadca, sp. zn. 3T/67/2013 z 19. apríla 2016 a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného L. V. uznal za vinného zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. a zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

1/ od bližšie nezisteného dňa a mesiaca roku 2008 do bližšie nezisteného dňa a mesiaca október 2012 s výnimkou obdobia, keď bol vo výkone väzby v Rakúsku od 05.04.2012 do 04.05.2012 a ďalej vo výkone väzby na území Slovenskej republiky v dobe od 06.05.2012 do 21.08.2012 v inej trestnej veci, v mieste trvalého bydliska, v rodinnom dome č. XXXX v I. - Y., okres I., v tom čase jeho družke G. V. opakovane vulgárne nadával do kuriev, tieto nadávky prerástli do fyzického napádania, opakovane ju fackal, udieral päťou, škrtil, kopal do tela, najmenej 10x opakovane v nočných hodinách zobudil G. V., triasol s ňou, nadával jej vulgárne do kuriev, pričom z celého konania obvineného mala poškodená strach o svoj život a zdravie, zakazoval jej návštevu príbuzných, vytrhal jej vlasy, kričal na ňu, aby skapala, povedal jej, že ju utopí, hovoril jej, že je debil, hlúpa, a v takomto konaní obvinený pokračoval aj po narodení maloletého syna F. XX.XX.XXXX, pričom ju fyzicky napádal aj počas tehotenstva,

2/ od bližšie nezisteného dňa a mesiaca roku 2010 do bližšie nezisteného dňa mesiaca november 2012 s výnimkou obdobia, keď bol vo výkone väzby v Rakúsku od 05.04.2012 do 04.05.2012 a ďalej vo výkone väzby na území Slovenskej republiky, v dobe od 06.05.2012 do 21.08.2012 v inej trestnej veci, nútil družku G. V. prevažne v spálni rodinného domu v I. - Y. XXXX, okr. I., v G., v aute a na bližšie nezistených miestach opakovane k orálnemu styku, keď odmietla, tak ju chytil za vlasy, vyhrážal sa jej, že keď mu to neurobí, tak ju zbije, čo s odstupom času robila z povinnosti, aby sa vyhla z jeho strany agresívnemu správaniu.

Za to mu krajský súd uložil podľa § 200 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 7 Tr. zák., § 37 písm. h), m) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného L. V. zamietol, pretože nebolo dôvodné.

Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Žiline podal obvinený L. V. prostredníctvom obhajcu dňa 30. mája 2017 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por. Podané

dovolanie odôvodnil tým, že Krajský súd v Žiline zamietol jeho odvolanie, ktoré podal proti rozsudku Okresného súdu v Čadci, hoci na zamietnutie odvolania neboli dané zákonné dôvody. Vykonanými dôkazmi pred súdom prvého stupňa a ani v rámci odvolacieho konania nebolo nepochybne preukázané, že sa stali skutky, pre ktoré na neho bola podaná obžaloba, a za dôkaznej situácie, ktorá bola v čase vyhlásenia rozsudku na súde prvého stupňa, mal byť spod obžaloby oslobodený. Vykonané dôkazy podľa neho nepostačovali na jeho odsúdenie, keďže nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný. Skutkový stav v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa nebol správne zistený a nebol doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. Obvinený sa domnieva, že tak súd prvého stupňa, ako aj krajský súd, mali rešpektovať zásadu „in dubio pro reo“ a mal ho oslobodiť spod obžaloby pre oba zločiny, pre ktoré na neho bola podaná obžaloba, a zároveň odvolanie prokurátora, podané v jeho neprospech, mal krajský súd zamietnuť ako nedôvodné.

Následne obvinený doslovne zopakoval skutočnosti, ktoré uviedol už v podanom odvolaní, týkajúce sa vykonania dokazovania uvedeného v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa. Nad rámec týchto skutočností uviedol, že nemôže súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, uvedenom v odôvodnení rozsudku, v zmysle ktorého prvostupňový súd zamietol ním a jeho obhajcom navrhované dôkazy, ktoré boli všetky vykonateľné a mali slúžiť na preverenie výpovede poškodenej a výsluchov svedkov, ktorý vypovedali v jej prospech, pričom tieto odmietnuté dôkazy mali význam aj z hľadiska jeho obhajoby. Podľa jeho názoru záujem na riadnom objasnení veci a preverení obhajoby obvineného nemôže byť podriadený dĺžke konania. Ak sa tak stalo, došlo tým k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom, k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a k porušeniu zásady rovnosti zbraní. Vykonanie týchto dôkazov bolo navrhované už v prípravnom konaní a opakovane aj na hlavnom pojednávaní.

Poukázal tiež na to, že od začiatku trestného stíhania popieral spáchanie skutkov, pre ktoré bol stíhaný a rovnako tak popieral akúkoľvek formu fyzického alebo psychického týrania vo vzťahu k poškodenej. Na hlavnom pojednávaní dňa 4. februára 2014 obvinený vypovedal, že keď bol s poškodenou G. V. v roku 2013 v G. u jeho dcéry, poškodená mu vtedy povedala, že na svoju svedeckú výpoveď bola nahovorená sociálnymi pracovníčkami v M., priamo riaditeľkou pani I., a to z dôvodu umiestnenia poškodenej do tohto zariadenia po tom, ako bol obvinenému zverený do starostlivosti maloletý syn F.. Poškodená mu vtedy tvrdila, že všetko bolo vykonštruované.

Ďalej poukázal na základné zásady trestného konania uvedené v § 2 ods. 9 Tr. por., § 2 ods. 14 Tr. por., ako aj na článok 6 ods. 3 Dohovoru, a v tejto súvislosti uviedol, že postupom krajského súdu, ako aj súdu prvého stupňa boli porušené vyššie uvedené základné zásady trestného konania, pretože súd prvého stupňa nepredvolal a nevypočul ním navrhovaných svedkov, ktorých výpovede mali význam z hľadiska jeho obhajoby a mali slúžiť na spochybnenie výpovede poškodenej a svedkov, ktorí svedčili v jej prospech a toto pochybenie súdu prvého stupňa neboli napravené ani v rámci odvolacieho konania krajským súdom, ktorý sa tak stotožnil s postupom súdu prvého stupňa. Uvedené malo spolu s ďalšími skutočnosťami uvedenými v podanom dovolaní za následok vydanie nezákonných rozhodnutí tak krajským súdom, ako aj súdom prvého stupňa.

Rovnako ako v podanom odvolaní, aj v dovolaní obvinený namietal, že v priebehu hlavných pojednávaní došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom, k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a k porušeniu zásady rovnosti zbraní v rámci kontradiktórneho konania, o čom majú svedčiť aj zvukové nahrávky z jednotlivých hlavných pojednávaní. Keď bola dňa 4. februára 2015 vypočúvaná na hlavnom pojednávaní poškodená G. V., táto nevypovedala rovnako ako pred vyšetrovateľom dňa 30. januára 2013 a dňa 9. apríla 2013. Poškodená odmietla opakovane odpovedať na otázky obhajcu obvineného, vyjadrila sa, že na ďalšie otázky obhajcu odpovedať nebude. Platný Trestný poriadok neumožňuje, aby svedok neodpovedal na otázky obhajcu, pokiaľ sú otázky obhajcu prípustné. Na túto skutočnosť nereagoval ani intervenujúci prokurátor, ani predseda senátu. Nešlo pritom o postup podľa § 259 Tr. por., podľa ktorého strany môžu namietat' spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietat' prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. Výsluch obhajcu prebiehal v súlade s Trestným poriadkom, bolo preto povinnosťou svedkyne na otázky obhajcu odpovedať. Pokiaľ sa tak nestalo, bolo

zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu. Na túto skutočnosť žiadnym spôsobom nereagoval ani krajský súd v napadnutom rozsudku, keď sa stotožnil s postupom súdu prvého stupňa pri vykonávaní výsluchu poškodenej. Na základe uvedeného sa obvinený domnieva, že rozhodnutia krajského súdu a súdu prvého stupňa sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Poškodená zložila pred výsluchom prisahu, v zmysle ktorej bola povinná vypovedať pravdu a vedome nič nezamlčať. Tým, že odmietla vypovedať na otázky obhajcu (hoci platný Trestný poriadok možnosť odmietnuť odpovedať na otázky svedkovi nepriznáva) a otázky obhajcu neboli namietané prokurátorom v zmysle § 259 Tr. por. a ani zo strany súdu nebolo na túto skutočnosť reagované, došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces.

Za chybu konania, ktorá rozsudku predchádzala a tiež za porušenie jeho práva na spravodlivý proces a porušenia zásady rovnosti zbraní v rámci kontradiktórneho konania obvinený považuje tiež skutočnosť, že súd prvého stupňa nevyhovел opakovaným návrhom jeho, ani jeho obhajcu na opätovný výsluch poškodenej. Tieto pochybenia pri vykonávaní dokazovania súdom prvého stupňa neboli napravené ani krajským súdom v rámci odvolacieho konania, preto je aj toto rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Všetky chyby konania, ktoré napadnutému rozsudku krajského súdu predchádzali (popísané zhodne ako v odôvodnení odvolania) považuje obvinený za tak závažné, že nimi došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, a v konečnom dôsledku tieto chyby konania spôsobili nezákonnosť rozsudku súdu prvého stupňa a tiež rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd rozhodol vo veci sám rozsudkom v neprospech obvineného, hoci nové rozhodnutie nebolo možné urobiť, nakoľko skutkový stav nebol v napadnutom rozsudku súdom prvého stupňa správne zistený a nebol ani doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. Rovnako tak zamietol jeho odvolanie ako nedôvodné, hoci pre takýto postup neboli splnené podmienky ustanovenia § 319 Tr. por.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku, v časti týkajúcej sa výroku o vine, poukázal na ustanovenia § 2 ods. 10, § 2 ods. 12 Tr. por., pričom uviedol, že okresný súd v konaní postupoval tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie, starostlivo objasňoval okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, vykonané dôkazy hodnotil podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. V odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané a o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, taktiež akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov. Takéto konštatovanie krajského súdu podľa obvineného nemá oporu vo vykonaných dôkazoch pred súdom prvého stupňa, keďže súd prvého stupňa nepostupoval tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie. Súdom prvého stupňa neobjasňoval starostlivo okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech. Podľa názoru obvineného súd prvého stupňa v rámci voľného hodnotenia dôkazov vyhodnotil dôkazy výlučne v jeho neprospech. Obvinený sa tiež nestotožnil so záverom krajského súdu o tom, že okresný súd pochybil pri právnej kvalifikácii konania obvineného, keďže skutkové zistenia uvedené v rozsudku okresného súdu treba považovať za dva skutky napĺňajúce znaky dvoch trestných činov vo viacčinnom súbehu, a to zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. v bode 1/ a zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. v bode 2/, tak ako konanie obvineného pôvodne hodnotil prokurátor v podanej obžalobe. Krajský súd sa stotožnil s názorom prokurátora, že skutok v bode 2/ nemožno kvalifikovať ako súčasť zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Tr. zák., vzhľadom na znenie a obsah samotnej skutkovej podstaty, aj vzhľadom na okolnosť, že ustanovenie § 200 Tr. zák. upravuje postih protiprávneho konania páchatel'a, ktoré porušuje právo poškodeného rozhodovať o svojom pohlavnom živote. Podľa názoru obvineného sa nemožno stotožniť ani s argumentmi krajského súdu ohľadom právnej kvalifikácie skutkov, pretože vykonanými dôkazmi nebolo nepochybne preukázané, že by sa stali skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie. Proti sebe stoja závery znaleckých posudkov znalcov psychológov (PhDr. Stely Jančárovej a prof. PhDr. Mgr. Jirího Musila, CSc.), ktoré sú rozporné a tieto rozpory neboli v konaní odstránené. Podľa obvineného v predmetnej veci boli dané zákonné dôvody na nové znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia u poškodenej G. V.

Taktiež boli dané dôvody na vyšetrovanie duševného stavu poškodenej podľa § 150 Tr. por., nakoľko z dôkazov vykonaných v priebehu trestného konania vznikli závažné pochybnosti, či u poškodenej, ktorej výpoveď je pre rozhodnutie obzvlášť dôležitá, podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať. Vyšetrenie duševného stavu poškodenej prichádzalo do úvahy aj s prihliadnutím na charakter trestných činov, pre ktoré bolo obvinenému vznesené obvinenie. Taktiež bolo podľa názoru obvineného namieste vyšetrovanie poškodenej sexuológom. Pokiaľ navrhované znalecké dokazovanie vykonané nebolo, došlo tým k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu. Dôležitými skutočnosťami, pre ktoré mali sudy takto postupovať, je charakter samotnej trestnej činnosti, skutočnosť, že k spáchaniu skutkov, pre ktoré bol odsúdený, malo dôjsť bez prítomnosti svedkov, ako aj jeho výpoveď, v ktorej zásadne popiera spáchanie skutkov a ktorá je rozporná s výpoveďou poškodenej a svedkov (jej matky a sestry), ktorých výpovede majú vyznievať (podľa názoru súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu) podporne k výpovedi poškodenej, pričom sú to výpovede o skutočnostiach, o ktorých im mala povedať s odstupom času poškodená, teda ide o výpovede sprostredkované, nie o výpovede priamych svedkov.

V závere dovolania obvinený poukázal na to, že je pravdou, že v minulosti bol jedenásťkrát súdne trestaný, avšak v desiatich prípadoch sa na neho hľadí, akoby nebol odsúdený, a z tohto dôvodu by sa k týmto odsúdeniam nemalo pri hodnotení jeho osoby z hľadiska ukladania trestu v súčasnosti prihliadať. Pokiaľ ide o zdôvodnenie trestu odňatia slobody uloženého mu odvolacím súdom, toto by prichádzalo do úvahy v prípade, ak by bola jeho vina v konaní nepochybne preukázaná, čo sa však nestalo, preto nemožno považovať za zákonný ani uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov.

Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 27. septembra 2016, sp. zn. 1To/59/2016, ktorým krajský súd podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného L. V. proti rozsudku Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2016, sp. zn. 3T/67/2013, a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Tr. por., § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3 Tr. por., § 322 ods. 3 Tr. por., § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), Tr. zák., § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., § 41 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 7 Tr. zák., § 37 písm. h), písm. m) Tr. zák., § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. v neprospech obvineného, a aby súčasne podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline z 27. septembra 2016, sp. zn. 1To/59/2016, v celom rozsahu, aby súčasne zrušil v celom rozsahu aj rozsudok Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2016, sp. zn. 3T/67/2013, a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Čadca, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Čadca podaním zo dňa 7. júna 2017, v ktorom uviedol, že dôvody, uvádzané obvineným v podanom dovolaní, sú v podstate prepisom jeho odvolania podaného proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, rozšírené o tie isté dôvody aj voči rozhodnutiu odvolacieho súdu. O tomto odvolaní obvineného rozhodol Krajský súd v Žiline, a uvedenou problematikou sa podrobne zaoberal, pričom prokurátor sa s rozsiahlym obsahom odôvodnenia odvolacieho súdu stotožnil a v podrobnostiach naň odkázal. Ďalej uviedol, že stanovisko uvedené v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu možno v plnej miere považovať aj za jeho stanovisko k podanému dovolaniu, nakoľko týmto bolo vyhovené argumentom uvedeným v odvolaní prokurátora podaného proti rozsudku súdu prvého stupňa. V napadnutom rozhodnutí podľa jeho názoru súd postupoval správne, keďže dôsledne a individuálne posudzoval jednotlivé dôkazy, správne ich vyhodnotil a podľa toho aj správne a zákonne rozhodol.

Na základe uvedeného prokurátor navrhol, aby dovolací súd na verejnom zasadnutí dovolanie obvineného odmietol v zmysle § 382 písm. c) Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), za splnenia podmienok uvedených v § 373 Tr. por., v zákonnej lehote a na

príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por., veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.).

Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov (§ 34 ods. 1 a § 44 ods. 2 Tr. por.), zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Tr. por.). Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. teda nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7/2011).

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom zisteným súdmi nižšieho stupňa a z tohto dôvodu sa ani v predmetnej trestnej veci nemôže zaoberať námietkami obvineného týkajúcimi sa zamietnutia jeho návrhov na vykonanie dôkazov, prípadne ďalších vyšetroaní poškodenej znalcami; v opačnom prípade by totiž posudzoval správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu, čo by bolo v rozpore s § 371 ods. 1 písm. i), časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Nad rámec uvedeného však najvyšší súd považuje za potrebné poukázať na to, že prvostupňový súd, ako aj odvolací súd sa v odôvodnení svojich rozhodnutí veľmi podrobne zaoberali dôvodmi, pre ktoré nevykonali obvineným navrhované dôkazy a vo veci nenariadili ďalšie znalecké dokazovanie a s týmto odôvodnením sa aj najvyšší súd v plnom rozsahu stotožňuje.

Pokiaľ ide o námietky obvineného týkajúce sa skutočnosti, že došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom tým, že poškodená pri svojom výsluchu na hlavnom pojednávaní dňa 4. februára 2014 neodpovedala na niektoré otázky jeho obhajcu, tu je potrebné poukázať na štruktúru výpovede poškodenej (č.l. 412 spisu), tak ako je zaprotokolovaná v zápisnici z hlavného pojednávania dňa 4. februára 2014 (z ktorého v zmysle záznamu informačného centra z 8. júla 2016, č.l. 570 spisu, nie je dostupný zvukový záznam), na ktorom bola poškodená vypočutá. Z protokolácie jej výpovede je zrejmé, že poškodená bola najprv vypočúvaná prokurátorom, následne obhajcom obvineného, ktorému

spočiatku odpovedala na všetky otázky, až následne, po upozornení obhajcu predsedom senátu, aby vykonával dokazovanie k meritu veci, poškodená opakovane uviedla, že na ďalšie otázky obhajcu nemieni odpovedať. Napriek tomuto jej vyjadreniu však sú v zápisnici o hlavnom pojednávaní následne zaprotokolované jej odpovede na otázky obhajcu. Jediné dve otázky, na ktoré poškodená neodpovedala (ani dodatočne), boli otázky, z akého dôvodu nechala dňa 13. decembra 2013 maloletého F. v pohostinskom zariadení v Žiline a kde v súčasnosti býva. Vychádzajúc z dikcie § 127 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého „každý je povinný dostaviť sa na predvolanie orgánov činných v trestnom konaní a súdu a vypovedať ako svedok o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie“, ani jedna z uvedených otázok obhajcu nespada do okruhu skutočností, ktoré by mali byť svedkovi známe o trestnom čine, o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie (keďže zanechanie maloletého v pohostinskom zariadení v decembri 2013, a bydlisko poškodenej v čase výsluchu, t.j. vo februári 2014, nesúvisia so žalovanými skutkami, ktoré sa mali odohrať v časovom rozpätí rokov 2008 - 2012, ale ide o skutočnosti, týkajúce sa obdobia po skončení žalovanej trestnej činnosti), a preto nezodpovedanie týchto otázok zo strany poškodenej nemôže zakladať zásadné porušenie práva obvineného na obhajobu (keďže aj v prípade ich zodpovedania by prípadné odpovede svedkyne - poškodenej nemohli prispieť k objasneniu skutočností týkajúcich sa žalovaných skutkov, keďže s nimi nesúvisia časovo, ani vecne).

Na základe uvedeného je zrejmé, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. v predmetnej veci naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď sa vydané rozhodnutie opiera o dôkazy, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Nemožno ním napadnúť spôsob hodnotenia dôkazu súdom. Nesprávne hodnotenie dôkazu možno napraviť v odvolacom konaní, nie však v konaní o dovolaní. Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 23. septembra 2015, sp. zn. 2 Tdo 57/2015).

Už zo samotného znenia § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. vyplýva, že dôvodom na podanie dovolania podľa tohto ustanovenia musí byť skutočnosť, že rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. V posudzovanom prípade však obvinený namietal spôsob hodnotenia dôkazov prvostupňovým, ako aj odvolacím súdom a tiež namietal nevykonanie ním a jeho obhajcom navrhovaných dôkazov, čo (ako už bolo uvedené vyššie) nemožno úspešne uplatňovať v rámci tohto dovolacieho dôvodu. Na základe uvedeného je zrejmé, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom

právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, to znamená nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (uznesenie najvyššieho súdu z 18. decembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 73/2012, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2014 - II.).

K tomuto dovolaciemu dôvodu považuje najvyšší súd za potrebné tiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré urobili súdy nižšieho stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. To znamená, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 28. januára 2016, sp. zn. 5 Tdo 99/2015). Dovolací súd nie je možné chápať ako súd tretej inštancie a dovolanie nie je inštitút, ktorý má plniť úlohu ďalšieho odvolania, je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré má zabrániť porušovaniu základných práv účastníkov konania a nie nahrádzať úlohy určené prvostupňovému a odvolaciemu súdu, pokiaľ ide o vykonávanie a hodnotenie dôkazov.

Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 písm. i) Tr. por. neuplatnil námietky právneho charakteru, ale iba námietky skutkové, ktorými zjavne vybočil z rámca tohto dovolacieho dôvodu. Obvinený spochybnil vykonané dokazovanie, ako aj súdmi ustálený skutkový stav a z týchto dôvodov žiadal dovolací súd o zrušenie uvedených rozhodnutí. Ako však už bolo vyššie uvedené, z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., časť vety za bodkočiarkou je zjavné, že správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por., preto dovolanie obvineného L. V. podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.